

YAŞAMDA MALİ ÇÖZÜM (26 Haziran 2014)

Yahya ARIKAN

malicozum@ismmmo.org.tr

Eski Köye Yeni Tebliğ!

Daha önceki yazılarımızda da ifade etmiştik. Türkiye’de Katma Değer Vergisi mükellefi sayısı yaklaşık 2,4 milyon. Katma Değer Vergisi Genel Uygulama Tebliği bu açıdan çok önemli. Tebliği detaylıca inceliyoruz. İnceledikçe de bazı maddelerde “pusulanın şaştığını” anlıyor, mükellefi uyarmanın zorunlu olduğunu görüyoruz. Aksi halde mükellef de rotayı şaşırabilir!

Mevzuatta şu çok iyi bilinir ki, yapılan kanuni ve idari düzenlemeler geçmişe yürümez. Yani geçmişte yapılan işlemleri etkilemez. Anayasa Mahkemesi Kararları bile geçmişe etkili olmayacak şekilde yürürlük kazanır. Ancak, 26 Nisan’da Resmi Gazete’de yayımlanan Katma Değer Vergisi Genel Uygulama Tebliği’nin geçmişe yönelik olarak uygulatılmaya çalışıldığını görünce epey şaşırдық. Nasıl mı?

Tebliğin yürürlük tarihi 1 Mayıs 2014 olarak belirlenmiş. Bu açıdan bir sorun yok. Ancak uygulamada, 1 Mayıs 2014 tarihinden önce yapılan işlemler bakımından yeni tebliği uygulatma yönünde eğilimler var. Tebliğin yayımlandığı 26 Nisan tarihi ile 10 Haziran tarihi arasında eski dönemler için de yeni Tebliğ hükümleri uygulatıldı. Örneğin, Ocak 2014 KDV alacağının 1 Mayıs 2014 tarihinden sonra talep edilmesi durumunda yeni tebliğin geçerli olacağı iddia edildi ve bu süreçte yapılan işlemlerde mükellefler mağdur edildi.

Ancak, 10 Haziran tarihinde bu hatadan dönüldü. 66 seri numaralı KDV Sirküleri ile eski dönemler için eski tebliğlerde yer alan hükümlerin uygulanması gerektiği duyuruldu.

Hizmete gel!

Yeni Tebliğ, özellikle hizmet karakterli istisna uygulamalarından kaynaklanan KDV iadeleri yapılmasını zorlaştırıyor. Bu kapsamda, örneğin, hizmet ihracından kaynaklanan nakden iadelerinin sadece vergi incelemesi ile yapılacağı belirtiliyor. Oysa önceki uygulamada, Yeminli Mali Müşavir Raporu ile de incelemenin yapılması mümkündü.

Aynı şekilde, uluslararası taşımacılıktan kaynaklanan mahsuben iadeler geçmişte teminat, vergi inceleme raporu ya da Yeminli Mali Müşavir Raporu olmadan yapılabiliyordu. Yeni tebliğden sonra ise mahsuben iade talepleri vergi incelemesi ya da Yeminli Mali Müşavir Raporu ile yapılabilir hale getirildi. Bu tür zorlukların 1 Mayıs 2014 tarihinden itibaren yapılacak işlemler açısından geçerli olması gerekiyor. Ancak, vergi daireleri 10 Haziran tarihine kadar uygulamalarında geçmiş dönemler için de bu hükümleri uygulamaya kalktılar. Yani tebliği geçmişe etkili şekilde uygulattılar.

Söylenen farklı

Şimdi, Ocak 2014 döneminde hizmet ihracından kaynaklanan iadesini, 1 Mayıs 2014 tarihinden sonra nakden talep eden mükellefe bu iadenin sadece vergi incelemesi ile yapılabileceği söyleniyor. Oysa bu hizmet ihracını yapan mükellef, ihracat işlemini yaptığı

dönemde, yani Ocak 2014’de geçerli olan mevzuata bakıyor ve iadesinin inceleme yapılmadan da alabileceğini görüyor.

Bugün ise adeta oyunun kuralları değiştirilmeye çalışıldı. İşin kötüsü bu kural değişikliği geçmişi de etkiliyor.

Ancak, 66 numaralı sirküler bu hatayı çok geç olmadan ortadan kaldırdı. Böylece birçok hak kaybının da önüne geçmiş oldu.

Alışılmamış, yadırganan bir yeniliği yapmaya kalkışanlar için Türkçe’de çok bilinen güzel bir deyim var; “Eski köye yeni adet getirme” diye. Oysa sadece bununla da kalınmıyor! Bir de “oyun sürerken” kurallar değiştirilmeyi çalışılıyor. Peki soralım. Siz böyle yaparsanız, ya mükellef ne yapsın?

YILLIK İZİNDE KİM KAÇ GÜN İZİN KULLANABİLECEK?

Yazın gelmesiyle birlikte izin programları da yapılmaya başlandı. İş Kanununa göre, işyerinde işe başladığı günden itibaren, deneme süresi de içinde olmak üzere, en az bir yıl çalışmış olan işçilere yıllık ücretli izin verilmesi gerekiyor. Çalışanlar isteseler bile yıllık ücretli izin hakkında vazgeçemezler ve yıllık iznin mutlaka hak kazanıldığı tarihten itibaren bir yıl içinde kullanılması gerekir.

Niteliklerinden ötürü bir yıldan az süren mevsimlik veya kampanya ile alakalı işlerde çalışanlar Kanunun yıllık ücretli izinlere ilişkin hükümlerinden yararlanamıyorlar.

Hizmet Süreleri

İşçilerin yıllık ücretli izine hak kazanmaları için ise aynı işverenin bir veya çeşitli işyerlerinde çalıştıkları süreler birleştirilerek göz önüne alınır. İşçilere verilecek yıllık ücretli izin süresi, hizmet süresi;

- a) Bir yıldan beş yıla kadar (beş yıl dahil) olanlara on dört günden,
- b) Beş yıldan fazla on beş yıldan az olanlara yirmi günden,
- c) On beş yıl (dahil) ve daha fazla olanlara yirmi altı günden, az olamaz.

Ancak on sekiz ve daha küçük yaştaki işçilerle, elli ve daha ileri yaştaki işçilere verilecek yıllık ücretli izin süresi yirmi günden az olamaz. Yıllık izin süreleri iş sözleşmeleri ve toplu iş sözleşmeleri ile artırılabilir. Hesaplanacak her hizmet yılına karşılık işçi, yıllık iznini gelecek hizmet yılı içinde kullanır.

Yıllık izin süreleri, tarafların anlaşması ile bir bölümü on günden aşağı olmamak üzere en çok üçe bölünebilir. Yıllık ücretli izin günlerinin hesabında izin süresine rastlayan ulusal bayram, hafta tatili ve genel tatil günleri izin süresinden sayılmaz.

SORU-CEVAP

ESKİ HÜKÜMLÜ ÇALIŞTIRMA KALKTI MI?

İşyerimizde yaklaşık 150 kişi çalışıyor ve 5 engelli çalıştırıyoruz, ancak eski hükümlü çalıştırmıyoruz. Bundan dolayı ceza yer miyiz?

Kadir Güneş

İşverenler, elli veya daha fazla işçi çalıştırdıkları özel sektör işyerlerinde, yüzde üç engelli işçi çalıştırmakla yükümlüdür. Özel sektör işyerlerinde eski hükümlü işçi çalıştırma yükümlülüğü yoktur. Sadece kamu işyerlerinde vardır. Dolayısıyla özel sektör işyerlerine eski hükümlü işçi çalıştırmadığından dolayı idari para cezası uygulanmaz.